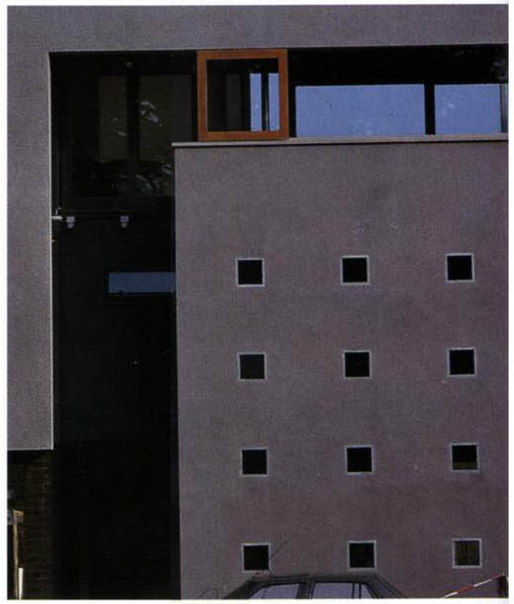

Linker pagina:
***L**inksboven: Van links naar rechts: Het huis van Ir. J.A.M. Witte, daarnaast dat van Hoenders Dekkers Zinsmeister Architecten, vervolgens het huis van Ir. P.J.A. van Slobbe. Het huis met het stramien van de kleine raampjes is van Van Roosmalen Van Gessel Architecten. De 'Delfts-blauwe tegel' is van Molenaar & van Winden Architecten en helemaal rechts het ontwerp van Ir. J.Siemerink.*
***R**echtsboven: Detail van de atelierwoning van Van Roosmalen Van Gessel Architecten.*
***L**inksonder eñ rechtsonder: De Delfts-blauwe tegel '10 juli 1584' won de eerste prijs in een ontwerpwedstrijd. Het ontwerp is van Stef Breukel, de tegel werd gemaakt door de Porceleyne Fles. Het motief is geïnspireerd op de moordaanslag op Willem van Oranje, zelfs de beide kogelgaten zijn erin verwerkt...*
Rechter pagina:
***D**e Schutterstraat, in vogelvlucht gezien en frontaal van voren.*

ZEVENTIEN UNIEKE HUIZEN IN ÉÉN STRAAT

WIE DOOR DE DELFTSE SCHUTTERSTRAAT LOOPT, TREFT DAAR HET RESULTAAT AAN VAN EEN UNIEK, VERNIEUWEND WOONPROJECT: ZEVENTIEN INWONERS KOZEN IEDER EEN ARCHITECT OM HUN IDEALE HUIS TE VERWEZENLIJKEN - EN WONEN NU IN HUN STOUTSTE DROOM.

DELFTSE DROMEN

Wat architectuur met iemands verbeelding kan doen, weten we pas goed sinds de dag dat ergens in de polder een argeloze fietser op zijn rem trapte. Het was bij een rijtje nieuwe woningen dat hem vreemd genoeg nooit eerder was opgevallen. De schilders waren nog bezig en dat blauwe straatnaambordje hing er ook nog maar pas, dat zag je zo. Of aan de 'G. de Smetstraat' nog een woning vrij was en voor hoeveel, wilde hij weten. Geestige vraag, want hij had niet door als een soort figurant te zijn beland op de spaanplaten buitenset van Alex van Warmerdams film De Noorderlingen (en de cineast wist meteen zeker dat het goed zat met het decor voor zijn Hollands drama vol hunkering en buurtperikelen).

ONCONVENTIONELE OPLOSSINGEN

Even filmachtig is de sensatie als je in het architectuurlandschap van het Delftse stadshart plots de Schutterstraat op je netvlies krijgt. Daar werd een serie woningen gebouwd als een strak aaneen gemonteerde reeks filmfragmenten. Bij elkaar vormen ze een gevelwand van een straatlengte, waarin elk element een verhaal vertelt met een eigen ritme en structuur. Naast een huis van brokkelige baksteen en leem staat een high-tech constructie van staalplaat en glas. Een Delfts-blauw betegelde erker prijkt naast een mozaïek van minuscule raampjes. Breed of smal, open of gesloten, geen gevel is hetzelfde. Alle denkbare architectuurstromingen tref je aan en toch zijn de huizen zo op een rij aan elkaar verwant.

De Schutterstraat was een initiatief van de gemeente om tegemoet te komen aan de schreeuwende behoefte aan koopwoningen. Het bijzondere van dit Delftse experiment is dat een heel stel mensen de stap konden zetten om met een architect hun eigen woning te bouwen. Het project stond onder regie van architect Fons Verheijen, die als supervisor was aangesteld om alles op zijn plek te brengen. 'Zondig zoveel mogelijk tegen de gestelde regels om het beter te maken, ga op het scherpst van de snede zitten', zo prikkelde hij de creativiteit van de deelnemende architecten, veelal van de jongere garde en in Delft opgeleid. 'Als ze me overtuigden met een onconventionele oplossing, ging ik onmiddellijk akkoord', zegt Verheijen over zijn aanpak. 'Maar om chaos te vermijden moet je natuurlijk wel wat sturing geven, anders wordt het te veel. De hoogte van de voorgevel, bijvoorbeeld, heb ik aan een maximum gebonden. Hoe de architecten dat invulden mochten ze weer zelf weten. En ik heb de kleuren en materialen een beetje in de hand willen houden. Oude binnensteden hebben vlakke gevels van baksteen met aan de bovenkant sterk wisselende hoogten en daken. Moderne architectuur vraagt om sculptuur. Diepte in de gevel, naar voor en naar achter, waardoor je het interieur naar buiten kunt laten zien. Dat hoort bij deze tijd.'

NIEUW EN TOCH OUDERWETS

De bouw van de Schutterstraat betekende na jaren van achteruitgang nieuw leven voor het terrein van de voormalige Stadsdoelen. Architectonische kwaliteit werd voorop gezet. De gemeente-advertentie met de verkoopprocedure van de grond had een overweldigende reactie opgeleverd. Maar liefst tachtig enthousiastelingen met bouwambities meldden zich. De eerste zeventien daarvan kochten uiteindelijk het aantal meters dat ze nodig hadden en kozen hun architect uit een voorkeurslijst van bekende en minder bekende namen met wie ze binnen twee maanden hun ontwerp maakten. Met drieëneenhalve meter schetsmaquettes op een rij is supervisor Verheijen gaan schuiven om een gevelwand te componeren die zou aansluiten op de bomentuin aan de overkant van de straat.

Behalve een waaier van moderne architectuur is de Schutterstraat eigenlijk ook een heel ouderwets project. Want was het tot ongeveer de laatste eeuwwisseling niet heel gewoon om een stuk grond te kopen en met een architect je huis te bouwen? Zo zijn alle steden en negentiende-eeuwse woonbuurten ▶

FAS KEUZENKAMP

FAS KEUZENKAMP

***R**echts: Het huis links is een ontwerp van Ton van Bergen Architecten, daarnaast huis met praktijkruimte, ontwerp Mecanoo Architecten. Vervolgens twee in één stijl ontworpen woonhuizen van B. Gremmen. Zie ook foto boven. Daarnaast de splitlevelwoning van Architectenbureau Böhtlingk en helemaal rechts de glazen en gele gevel van Ir. J.A.M. Witte.*

ontstaan, stukje bij beetje. En hoeveel waardering hebben we niet voor al die architectuurschakering uit het verleden? Verheijen: 'We wilden er variatie inbrengen, net als in de binnenstad, met voorerfjes die naar eigen inzicht konden worden ingericht. Dan krijg je allerlei trapjes, een stenen stoep, wel of niet met een muurtje. Het resultaat kun je 'eenheid in veelheid' noemen. De grote lijnen sturen en het verder over laten, dat was voor mij een belangrijk uitgangspunt.'
Afgezien van de vijf architecten die de kans grepen om hun eigen woning te realiseren, had de rest van de gegadigden geen ervaring met wat er allemaal komt kijken als je zelf je huis laat bouwen. 'Vanaf het begin realiseerden we ons hoe uniek het hier is, met zo'n park aan je voordeur', herinnert zich een van de bewoonsters, die actief aan de gezamenlijke bouwvergaderingen deelnam. 'Buitenstaanders hoorde je wel eens twijfelen over hoe het zou aflopen met al die eigenzinnige bouwers op een kluit. Zoiets vergt inderdaad tijd en energie, maar je ziet hoe goed we eruit zijn gekomen.' Net zo tevreden is ze met de speciaal voor de woonkamer, keuken en slaapkamers gemaakte kasten van de Rotterdamse meubelontwerper Rob Kolfers.

PERSOONLIJKE WENSEN

Verderop in de Schutterstraat staat een pand met hoge glazen pui, ontworpen door architect Bas Gremmen voor twee opdrachtgevers die onder één dak wilden wonen en toch ieder op zichzelf. Het werd tweelinghuis met een gespiegelde indeling en middendoor een scheidingswand die scheef staat om het benauwende pijpela effect te vermijden. Gremmen: 'Het plezierige van deze dubbel-opdracht is dat ik heb kunnen doordetailleren, in de materiaalkeuze, de kleuren, de vloeren. Ik heb destijds de bewoners dit project getipt, ik wist dat ze al een tijd naar iets goeds op zoek waren en het werd mijn eerste opdracht.' Hoe je een werkruimte inpast zonder je woonprivacy te verliezen, is te ervaren in het huis van een architectenpaar met drie kinderen. 'Ik wilde mijn bureau op ▶

***H**et woonhuis annex atelier van architect en milieudeskundige Ernst Israels is een opmerkelijk voorbeeld van ecobouwen: een houtskelet met wanden van stroleem en een grasdak voor comfort en isolatie, zowel 's zomers als 's winters. Huishoudelijk afvalwater wordt in een zogenaamde vloeikas via plantenwortels gezuiverd. Ontwerp: milieukundig onderzoeks- en ontwerpbureau BOOM, Delft.*

FAS KEUZENKAMP

de begane grond, zodat klanten niet door het hele huis hoeven', zegt Marlène van Gessel. De slaapkamers en badkamer kwamen op de eerste verdieping, met daar weer boven een ongewoon ruime woonetage en grote dakterrassen. 'Hoog wonen betekent op deze plek niet alleen een boeiend uitzicht op de stad, je kunt ook spelen met verschillende invalshoeken van het licht zoals dat in de loop van de dag varieert. 't Is een ruimtelijk spel met de relaties tussen binnen en buiten.'
Aan de nieuwe straat in Delft tref je niet de gechargeerd-Hollandse types zoals Alex van Warmerdam ze in zijn film achter doorzonvensters liet rondwaren, net zomin als een slagerij Merckelbach. Dat waren de jaren vijftig. Maar mocht hij een filmlocatie zoeken voor zijn Part Two: de Schutterstraat is ervoor geknipt en zal hem inspireren tot fraaie intriges.

DE ARCHITECTEN

De zeventien woningen werden ontworpen (: tevens bewoond) door de volgende architecten: nr 1 *: E. Israels (Bureau BOOM, Delft, 015-123626); nr 3: J. Pesman (Cepezed, Delft, 015-136641); nr 5: De Jong Hoogveld de Kat Architecten (Utrecht, 030-964060); nr 7 *: ir T. Siemerink (Delft, 015-159412); nr 9: Molenaar & Van Winden Architecten (Delft, 015-568444); nr 11-13 *: Van Roosmalen van Gessel Architecten (Delft, 015-12028); nr 15-17: ir P. J.A.van Slobbe, architect van Basic Design (Delft, 015-146018). nr 19: Hoenders Dekkers Zinsmeister Architecten (Delft, 015-146688); nr 21 *: ir J. Witte (Delft, 015-126800); nr 23: Architectenbureau Böhtlingk (Maasland, 01899-14807;) nr 25-27: B. Gremmen Architect (Rotterdam, 010-4678679); nr 29 *: Mecanoo Architecten (Delft, 015-147445); nr 31-33: T. van Bergen Architect (Delft, 015-622959).*

TEKST: ROBERT MENS